

KWIECIEŃ

Kalendarium kwiecień 1989

1

- Na Uniwersytecie Warszawskim odbywa się Niezależne Forum Kultury.

2

- W Lublinie milicja brutalnie rozbija wiec Konfederacji Polski Niepodległej.

4

- W Warszawie przed siedzibą Urzędu Rady Ministrów, gdzie odbywają się rozmowy Okrągłego Stołu, pikietują rolnicy, domagający się rozpoczęcia rozmów na temat sytuacji socjalnej wsi. Rolnicy zapowiadają wstrzymanie sprzedaży produktów rolnych do państwowych punktów skupu.

5

- Kończą się obrady Okrągłego Stołu. Uzgodniono:

- utworzenie drugiej izby parlamentu Senat – z liczbą 100 senatorów wybieranych w wyborach większościowych (po 2 senatorów z 47 województw, a w woj. warszawskim i katowickim po 3);
- parytetowe wybory do Sejmu – 65% miejsc (299 mandatów) ma być zagwarantowane dla PZPR, ZSL i SD (60%) oraz dla satelickich organizacji katolików – PAX, UChS i PZKS (5%), 264 mandaty byłyby obsadzone w wyniku wyborów w okręgach wielomandatowych i 35 z tzw. listy krajowej, rezerwowującej miejsca dla najbardziej znanych przedstawicieli partyjnych; o pozostałe 35% miejsc (161 mandatów) mają walczyć w wolnych wyborach kandydaci bezpartyjni;
- utworzenie urzędu Prezydenta PRL, wybieranego przez Zgromadzenie Narodowe na 6-letnią

kadencję;

- zmianę prawa o stowarzyszeniach, która umożliwiłaby rejestrację Solidarności;
- dostęp opozycji do mediów (np. raz w tygodniu półgodzinna audycja w TVP, wznowienie „Tygodnika Solidarność”);
- przyjęcie „Stanowiska w sprawie polityki społecznej i gospodarczej oraz reform systemowych”, jednak bez bardziej znaczących konkretów w sprawie reform gospodarczych.

- Z końcowego przemówienia gen. Czesława Kiszczaka: [...] *Deklarujemy wolę rzetelnego wypełniania umowy, którą dzisiaj symbolicznie zawieramy. Nadajemy jej moc trwałą, zgodnie ze starą zasadą „pacta sunt servanta” – umowy zobowiązują.*
- Z końcowego przemówienia Lecha Wałęsy: *Nie ma wolności bez „Solidarności” – to jest prawda, z którą przyszliśmy do „okrągłego stołu”. [...] Zabiegaliśmy o konkretne ustalenia, które mogą zostać wcielone w życie natychmiast. Takie jak legalizacja „Solidarności”, „Solidarności Rolników”, Niezależnego Zrzeszenia Studentów. Te postulaty zostały przez stronę rządowo-koalicyjną przyjęte. Osiągnęliśmy tym samym niezbędne minimum dla wkroczenia na szlak przemian demokratycznych. Zawarte porozumienie przewiduje także m.in. utworzenie urzędu prezydenta, wolne wybory do senatu oraz podział mandatów w wyborach do sejmiku (65% miejsc dla strony rządowej, 35% dla opozycji).*

7

- Sejm uchwała zmiany w Konstytucji PRL, zgodnie z ustaleniami Okrągłego Stołu.
- Z uchwały KKW NSZZ „Solidarność”: [...] *Uważamy za sprawę pierwszorzędnej wagi, aby w najbliższych wyborach maksymalnie wykorzystała powstałe możliwości, mimo że nie będą to jeszcze wybory w pełni demokratyczne. KKW NSZZ „Solidarność” powierza kierowanie kampanią wyborczą Komitetowi Obywatelskiemu, którego struktura zostanie rozszerzona o komitety regionalne. Spotyka się to z krytyczną oceną części działaczy „Solidarności”, którzy uważają, że Komitet Obywatelski nie jest wystarczająco reprezentatywny do występowania w imieniu całej opozycji. [...]*

8

- Na posiedzeniu Komitetu Obywatelskiego Aleksander Hall, Adam Strzembosz, Tadeusz Mazowiecki i Jan Olszewski występują z propozycją poszerzenia jego składu. Jednak większość członków Komitetu podziela stanowisko Bronisława Geremka, Jacka Kuronia i samego Lecha Wałęsy, uznając, że najważniejsze jest utrzymanie jedności ruchu, a próby rozszerzenia obozu solidarnościowego mogą doprowadzić do jego rozpadu – i w

konsekwencji do porażki wyborczej. Ostatecznie, w czasie głosowania za przyjęciem formuły zaproponowanej przez KKW opowiada się 66 członków Komitetu, 19 popiera projekt budowy szerokiej koalicji, 13 wstrzymuje się od głosu.

- W Szczecinie demonstracja na rzecz wolnych wyborów organizowana przez (1 z 2) Tymczasowy Zarząd Regionu „Solidarności” w Szczecinie oraz Konfederację Polski Niepodległej, Polską Partię Socjalistyczną i Federację Młodzieży Walczącej zostaje rozpędzona przez milicję. Zatrzymane osoby (ok. 20) są bite i kopane.

9

- W Gdańsku po mszy św. w kościele św. Brygidy ok. 2 tys. manifestantów z transparentami Solidarności Walczącej wznosi okrzyki nawołujące do bojkotu czerwcowych wyborów: Nie chcemy władzy z obcego nadania, chcemy tę władzę pozbawić władzy.

11

- W Lublinie - manifestacja dla uczczenia pamięci polskich oficerów zamordowanych w Katyniu, zorganizowana przez Konfederację Polski Niepodległej i Niezależne Zrzeszenie Studentów.

12

- Na konferencji prasowej [Lech](#) Wałęsa informuje, że w Sądzie Wojewódzkim w Warszawie złożono wniosek o rejestrację NSZZ „Solidarność”.

13

- Rada Państwa wyznacza daty wyborów do parlamentu (4 i 18 VI) oraz powołuje 21-osobową Państwową Komisję Wyborczą, w której znajduje się 6 przedstawicieli Komitetu Obywatelskiego.

17

- Sąd Wojewódzki w Warszawie rejestruje NSZZ „Solidarność” z siedzibą w Gdańsku.

18

- Na spotkaniu Lecha Wałęsy z gen. Czesławem Kiszczakiem powołana zostaje Komisja Porozumiewawcza, której zadaniem jest nadzór nad realizacją postanowień Okrągłego Stołu.
- W gmachu Sejmu następuje spotkanie gen. Wojciecha Jaruzelskiego i Lecha Wałęsy. Telewizja pokazuje powitanie polityków – gen. W. Jaruzelski: *Góra z górą...*, L. Wałęsa: *Tym razem chyba się nie rozejdziemy*, gen. W. Jaruzelski: *Wszystko dla dobra Polski*.
- Regionalny Komitet Strajkowy NSZZ „Solidarność” Dolny Śląsk wzywa do bojkotu wyborów do Senatu i Sejmu PRL.

19

- Drugie posiedzenie Komisji Porozumiewawczej z udziałem gen Czesława Kiszczaka i Lecha Wałęsy – rozmowa zdominowana jest wzajemnymi pretensjami o ton i metody kampanii wyborczej.

19-22

- Lech Wałęsa, Bronisław Geremek, Tadeusz Mazowiecki i Witold Trzeciakowski przebywają z wizytą w Rzymie. Delegacja „Solidarności” zostaje przyjęta przez Ojca Świętego Jana Pawła II i spotyka się z przywódcami włoskich związków zawodowych, a także z prezydentem, premierem i ministrem spraw zagranicznych Włoch.

20

- Sąd Wojewódzki w Warszawie rejestruje Niezależny Samorządny Związek Zawodowy „Solidarność” Rolników Indywidualnych z siedzibą w Warszawie.

23

- W Warszawie [Komitet Obywatelski przy Przewodniczącym NSZZ „Solidarność” Lechu Wałęsie](#) z udziałem przedstawicieli Regionalnych Komitetów Obywatelskich zatwierdza listę kandydatów do Sejmu i Senatu oraz przyjmuje program wyborczy Komitetu. Listę popiera 92 uczestników spotkania, 1 jest przeciw, 9 wstrzymuje się od głosu.

25

- W Warszawie ZOMO rozpędza przedwyborczy wiec zorganizowany przez Konfederację Polski Niepodległej.

28

- Polskie Radio nadaje pierwszą audycję przygotowaną przez zespół Komitetu Obywatelskiego „Solidarność”. Jacek Kuroń przedstawia program wyborczy „Solidarności”.

29

- W Stoczni Gdańskiej im. Lenina spotkanie kandydatów na posłów i senatorów z ramienia Komitetu Obywatelskiego z Lechem Wałęsą. Fotografie każdego z kandydatów z przewodniczącym „Solidarności” zostaną wykorzystane na plakatach wyborczych (co się okaże jednym z najcelniejszych posunięć propagandowych opozycji).
- Posiedzenie Krajowej Komisji Wykonawczej NSZZ „Solidarność”. W skład KKW przyjęty zostaje Bogdan Borusewicz, Lech Kaczyński i Henryk Wujec. Powołane zostaje Prezydium KKW w składzie: Bogdan Borusewicz, Zbigniew Bujak, Władysław Frasyniuk, Stefan Jurczak, Lech Kaczyński, Bogdan Lis, Jacek Merkel, Andrzej Milczanowski, Janusz Pałubicki, Alojzy Pietrzyk, Antoni Tokarczuk, Henryk Wujec.